

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

LAUSUNTO

PSAVI-1391/05.09.00/2015

16.06.2015

Julkinen

hare@intermin.fi
kirjaamo@intermin.fi

Lausuntopyyntö 26.5.2015

Lausunto ohjeeseen pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä

Sisäministeriö on pyytänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta lausuntoa, joka liittyy pelastushenkilöstön toimintakyvyn arviointijärjestelmän jalkauttamista käsitelleen työryhmän valmisteluun. Tarkastelussa on työryhmän laatima ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pelastustoimi ja varautuminen vastuualue on tutustunut ohjeeseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

PSAVI pitää hyvänä ohjeen tavoitetta, että fyysisen toimintakyvyn arviointi tehdään samoilla menetelmillä koko maassa.

PSAVI ei lausunnossaan ota kantaa itse testausmenetelmään, vaan sen seurauksena pelastustoimen tehtävien jakaantumiseen neljään tasoon ja sen vaikuttavuuteen käytännön pelastustoimintaan ja vastuisiin.

Tuleva ohje poikkeaa suuresti voimassa olevasta pelastussukellusohjeesta. Onko tarkoitus uusia pelastussukellusohje tämän ohjeen myötä kokonaan, vai vain testaamisen osalta? Ohjeessa on lainauksia pelastussukellusohjeesta, joten jos on tarkoitus yhdistää uusi ohje ja pelastussukellusohje niin tulisi myös työturvallisuuslaki (782/2002) ottaa huomioon ja kirjata ohjeeseen soveltuvin osin.

Pelastussukellus on työturvallisuuslain 11 §:ssä mainittua erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä, jossa on tapaturman tai sairastumisen vaara. Tällaista työtä saa tehdä vain siihen pätevä ja henkilökohtaisten edellytystensä puolesta työhön soveltuva työntekijä.

Lain mukaan kaikki pelastussukellus kuuluu työturvallisuuslain 11§ mainittuun erityistä vaaraa aiheuttavaan työhön. Uudessa ohjeessa tullaan pelastustoimen tehtävät jakamaan neljään eri tasoon, joissa kahdessa tasossa on kyse pelastussukelluksesta. Tasolla kaksi tapahtuvaa savusukellusta vaativaa perustehtävää on ohjeessa toimintakyvyn vaatimusten osalta kevennetty.

Työturvallisuuslain (782/2002) 10 §:n mukaan työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, milloin niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Pelastussukellusta ja pintapelastusta tehdään onnettomuuden tapahduttua eikä työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvia haitta- ja vaaratekijöitä voida poistaa.

PSAVI:n mielestä ohjeissa (pelastussukellusohje sekä ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä) tulisi ottaa huomioon pelastuslaitoksien miehistövahvuuksien vähyys, sekä miten uusi ohje tulee vaikuttamaan käytännön järjestelyihin pelastuslaitoksilla, niin että myös edellä mainittu työturvallisuuslaki tulee huomioitua. Tällä hetkellä voi olla vaikea toteuttaa ohjeessa tarkoitettua neljän tason porrastusta, kaikkien tasojen (lähinnä 1 ja 2 tason) osalta. Voiko tulla tilanne, että miehistövahvuudesta ei löydy ketään, joka täyttää tason yksi vaatimukset? Jääkö silloin vaativaan 1 tason tehtävään luokiteltu onnettomuus hoitamatta?

Sekä vaativassa tehtävässä että savusukellusta edellyttävässä perustehtävässä (taso 1 ja 2), myös pelastussukellusparin tulee olla samalla tasolla oleva. Löytyykö pelastuslaitoksilta työvuorosta kahta samalla tasolla (lähinnä tasolla 1)olevaa pelastussukeltajaa?

Pelastussukelluksen turvallisuus edellyttää suorittajien pelastussukelluskelpoisuuden ja riittävien suojavarusteiden *lisäksi* selkeää ja organisoitua toimintaa. Pelastussukelluksen tehokkuus taas edellyttää keskeytymätöntä toimintaa (Pelastussukellusohje 48/2007 kohta 6).

Vaikka on selkeitä savusukelluskohteita (esim. huoneistopalo), sekä vaativia savusukelluskohteita (esim. teollisuus), niin huomioon tulee ottaa tilanteen eskaloituminen. Tilanne voi muuttua hyvinkin nopeasti. Pystyykö esimies täyttämään eskaloituneessa tilanteessa työsuojelulain vaatimukset, jos tehtävällä on tason kaksi pelastajat ja kohde vaatisi tason yksi pelastajat? keskeytetäänkö tehtävä ja yritetään vaihtaa tason 1 pelastajat tilalle. Vaarantuuko tilanteessa silloin myös pelastussukellusohjeessa mainittu pelastussukelluksen tehokkuus, joka edellyttää keskeytymätöntä toimintaa?

Pelastuslaitosten henkilökunnan ikääntymisen myötä, työvuorosta saattaa suurin osa olla 3 ja 4 tason pelastajia kun taas pieni osa 2 ja 1 tason. Kuinka silloin otetaan huomioon henkilökunnan sijoittaminen työvuoron aikana?

Ohje on muuten hyvä ja vastaa kysyntään ikääntyvien operatiivisissa tehtävissä olevien pelastajien osalta. Kuitenkaan pelastussukellustehtävät eivät kevenny, vaikka pelastussukeltajien toimintakyvyn testausta (taso 2) kevennetäänkin. Voiko syntyä vaaratilanteita, jos pelastussukellusohjeen mukaan tehty testaus olisi kieltänyt pelastussukelluksen, mutta uuden testausmenetelmän mukaan on pelastussukelluskelpoinen (taso 2)?

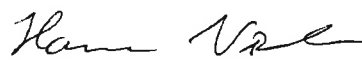
PSAVI pyytää työryhmää ottamaan huomioon myös työsuojelulliset näkökohdat, vastuut sekä käytännössä syntyvät ongelmatilanteet.

Johtaja

Pasi Ryyänen

Pelastustarkastaja

Hanna Virtanen

